

Ett Uppsala län i hållbar utveckling

- med hälsa och sjukvård i centrum

Majoritetsprogram för landstinget i Uppsala län, 2014-2018
Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	sid 3
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	sid 4
Sjukhusvård och vårdgaranti	sid 4
Riks- och regionvård	sid 4
Akutsjukvård	sid 5
Primärvård	sid 6
Psykiatri	sid 6
Folkhälsa	sid 7
Rehabilitering	sid 7
Jämlik och jämställd vård	sid 8
Patientmat	sid 9
KOLLEKTIVTRAFIK	sid 10
INFRASTRUKTUR	sid 11
KULTUR OCH BILDNING	sid 12
MILJÖ OCH NATURVÅRD	sid 12
PERSONAL- OCH ARBETSGIVARPOLITIK	sid 13
STYRNING OCH LEDNING	sid 14
ORGANISATION	sid 15

INLEDNING

Valresultatet den 14 september var tydligt – väljarna vill ha en ny inriktning på landstingets verksamhet. Mer av sammanhållen vård och ett tydligt ansvarstagande från den politiska nivån. I detta dokument beskriver vi därför en ny inriktning med tydliga prioriteringar för att utveckla verksamheten samt huvuddragen i vår politik under den kommande mandatperioden. Men också ett nytt sätt att styra och leda landstingets verksamheter. Vi har högre ambitioner för sjukvård, kollektivtrafik och kultur. Dessutom vill vi ta vår del av ansvaret för klimatomställningen och därmed för framtida generationer.

Samtidigt vill vi betona allvaret i det ekonomiska läget och den mycket tuffa situation som vårt landsting står inför. Efter valet stod det klart att det var ännu allvarigare än vad som framkommit och redovisats tidigare. Akademiska sjukhusets underskott jämfört med budget ser nu ut att uppgå till närmare 300 miljoner för 2014. Samtidigt ökar kostnaderna för sjukvården nästan dubbelt så fort som intäkterna, vilket riskerar hela landstingets ekonomi både på kort och på lång sikt. Biljettintäkterna för UL är också betydligt lägre än budgeterat för innevarande år.

Helt avgörande för våra möjligheter att kunna säkerställa en god kvalitet i landstingets verksamheter, är kompetensförsörjningen. Därför vill vi ha en nystart för landstingets arbetsgivarpolitik där vi arbetar långsiktigt och strategiskt.

Vi vill säkerställa sammanhängande vårdkedjor och att en helhetssyn ska genomsyra hur sjukvården organiseras. Därför slår vi vakt om både Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping och vill utveckla dem i landstingets egen regi. Primärvårdens uppdrag behöver utvecklas med bredare uppdrag och ett ersättningsystem som är rättvist och som stimulerar till mer arbete med folkhälsa och förebyggande insatser. Landstingets rehabiliteringsverksamhet måste utvecklas och bli bättre.

Kollektivtrafiken måste förbättras så att vi får ut mer för de pengar som satsas och får fler att åka kollektivt. Utgångspunkten ska vara att vi ska nå fördubblingsmålen. Det ska vara enkelt och prisvärt att resa och människor ska känna en trygghet i att kollektiva färdmedel går och kommer fram i tid. Kulturen är en viktig del av landstingets verksamhet och människors välmående och måste därför ges bra förutsättningar att utvecklas. Vi ska aktivt arbeta för att jämlikhet och barnperspektivet ska genomsyra landstingets verksamheter och för att landstinget ska bli bättre på bemötande av HBTQ-personer.

Vi är överens om att se över arbetet med och ansvar för den regionala utvecklingen. I det arbetet ska vi bland annat se över möjligheten att bilda en regionkommun.

En annan viktig utgångspunkt är att det ska vara ordning och reda i både ekonomi och verksamhet och att vi ska ha en ekonomi i balans. För att uppnå det måste vi få kontroll över kostnadsutvecklingen och hela tiden ha en nära dialog och samverkan med både personalen och ledningen för våra verksamheter.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Sjukhusvård och vårdgaranti

Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping är båda viktiga för en säker och ändamålsenlig vård och är i ökande grad också beroende av varandra. Samarbetet mellan dessa sjukhus kan utvecklas, särskilt kring operationsverksamheten, i syfte att utnyttja resurser optimalt och därigenom bidra till att kösituationen förbättras. Vårdgarantin ska uppnås och bibehållas under mandatperioden samtidigt som antalet väntande på besök eller behandling ska minska. För att lyckas med det krävs långsiktiga och stabila förutsättningar som fokuserar på att öka vårdproduktionen samtidigt som patientsäkerhet och patientnytta säkerställs.

Båda sjukhusen har problem med personalförsörjning och med ekonomi. Insatser måste göras för att minska personalomsättningen och för att klara nyrekrytering. Arbetsförhållandena ska analyseras och åtgärder vidtas för att kunna bemanna fullt ut och så att vårdplatser hålls öppna. Kostnaden för hyrpersonal ska minska liksom behovet av extratimmar. Ekonomin ska balansera uppdraget så att sjukhusen kan arbeta efter realistiska budgetar så att vårdproduktionen och personalförsörjningen kan upprätthållas. Effektiviseringsvinster ska i första hand användas för mer och bättre vård. Det ska finnas tydliga regler för hur tillkommande kostnader hanteras. Finansiering av påbörjade byggprojekt inklusive ökade driftskostnader ska säkerställas och planerade ny- eller ombyggnationer ska ha en klar finansiering före igångsättande.

Det är oerhört viktigt att både Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping hålls samman som landstingsdrivna enheter med sammanhängande vårdkedjor för en bättre utveckling av specialistvården och för att kunna bidra till mer och bättre forskning och utveckling.

Ett värdigt slut på livet är varje människas rättighet. Under mandatperioden ska förutsättningarna utredas för att förbättra maten och tillgången till utvistelse för patienterna på landstingets palliativa centrum.

Landstinget ska:

- Avveckla beslutade och inte genomförda vårdvalssystem inom specialistsjukvården.
- Uppnä och bibehålla vårdgarantin under mandatperioden
- Minska antalet som väntar på besök eller behandling
- Säkerställa att påbörjade eller planerade byggprojekt har en klar finansiering och genomförs så att vårdköerna inte växer
- Utredda förutsättningarna att förbättra maten och tillgång till utvistelse för patienter i palliativ vård

Riks- och regionvård

Det är helt avgörande för Kunskapsregionen Uppsalas utveckling att Akademiska sjukhuset får förutsättningar att utvecklas som det ledande och främsta universitetssjukhuset. Akademiska sjukhusets uppdrag för riks- och regionvård, forskning, utveckling och utbildning förutsätter en långsiktighet och trygghet avseende planeringsförutsättningar och patientunderlag. För att säkra de långsiktiga förutsättningarna för Akademiska sjukhuset behövs ett närmare samarbete och involvering där regionlandstingen samlas i ett gemensamt intresse för att tillsammans kunna säkra framtidens högspecialiserade vård i hela regionen.

Riks- och regionvården inbringar årligen ca 2 miljarder kronor till landstinget. Den största delen kommer från landsting inom sjukvårdsregionen. Avtalen med dessa ska omförhandlas inför 2016 och majoritetens inriktning är att skapa förutsättningar för en fördjupad och förtroendefull samverkan mellan landstingen. I detta ingår också arbetet med en fördjupad och transparent prislista utifrån en självkostnadsprincip. Avtalen är av stor betydelse för landstinget och bör därför tecknas på politisk nivå. Vidare ska det finnas en öppenhet

för att diskutera nivåstruktureringar inom flera specialistområden och att viss vård kan komma att utföras av annat landsting.

Landstinget ska:

- Eftersträva en fördjupad och förtroendefull samverkan mellan landstingen i vår sjukvårdsregion, för att säkra framtidens högspecialiserade vård.

Akutsjukvård

Vi vill utveckla akutsjukvården och skapa ett sammanhållet akutcentrum på Akademiska sjukhuset, med egna specialitläkare, med en väg in som sedan leder till flera spår där patientens behov är styrande för den vård som ges. Som ett led i det arbetet ingår inrättandet av en primärvårdsakut. Vi ser ett särskilt behov av att kunna möta den växande andelen svårt sjuka äldre med kroniska besvär. Genom att utveckla möjlighet till förstärkt geriatrisk kompetens och förutsättningar för direktinläggning kan långa väntetider för patienten på akuten undvikas.

Akutsjukvård är ett teamarbete mellan olika professioner och omfattar utredning av symptom, diagnostik samt behandling och uppföljning av akuta sjukdomstillstånd. För att stärka patientsäkerhetsarbetet, korta väntetiderna och förbättra flödena i vården har studier visat att olika triagemodeller har stor inverkan på patientsäkerhetskulturen och patientens väntan på akutmottagningen. En akutmottagning där vårdteamet runt patienten leds av en specialitläkare och där patienten först bedöms av en specialitläkare med erfarenhet och sedan tas omhand av en underläkare, sjuksköterska och undersköterska leder till kortare väntetider, stärkt patientsäkerhet, kvalitet och trygghet för patienten samt färre återinläggningar.

För vissa patienter med kroniska sjukdomar, ska det inte vara nödvändigt att söka vård via akutmottagningarna. De ska snabbt få vård genom en direktkontakt med primärvården/närvården eller genom direktinläggning på sjukhusens vårdavdelningar.

Landstinget behöver också utöka verksamheten med mobila vårdteam så att fler hembesök för äldre och multisjuka kan göras. Detta kan även gälla vissa barnfamiljer som har det svårt att ta sig hemifrån. Akutsjukvården för barn ska organiseras på ett sådant sätt att barnets bästa alltid tillvaratas och att barnperspektivet genomsyrar hela vårdkedjan.

Akutsjukvården för barn ska organiseras på ett sådant sätt att barnets bästa tillvaratas. Mottagandet och omhändertagandet av svårt sjuka barn i akutsjukvården ska ske på ett sådant sätt att barnperspektivet genomsyrar hela vårdkedjan.

Landstinget behöver också stärka samarbetet med kommunerna för att nå hållbara och långsiktiga lösningar för att förebygga akutsjukvård och istället stärka närvården. Patientens perspektiv och behov ska alltid vara styrande i samarbetet mellan kommun och landsting.

Landstinget ska:

- Skapa förutsättningar för ett sammanhållet akutcentrum på Akademiska sjukhuset med egna specialitläkare och med en väg in som utvecklas i flera spår som tillgodoser patienters behov av vård.
- Ge äldre multisjuka snabb vård utan att de behöver besöka akutmottagningen bland annat genom närvård och mobila sjukvårdsteam.
- Akutsjukvården för barn ska organiseras på ett sådant sätt att barnperspektivet tillvaratas och genomsyrar hela vårdkedjan.

Primärvård

En översyn av primärvårdens uppdrag och finansiering ska göras. Den höga kostnadsökningstakten behöver brytas, resurserna ska tydligare kopplas till behov och ohälsa, nya etableringar ska vara behovsstyrda och det totala ansvaret för befolkningen beaktas. Vårdcentralsuppdraget ska utvecklas i syfte att öka det förebyggande arbetet och för att stärka tidiga och nära insatser och därigenom minska behovet av sjukhusens specialistvård. Möjligheten till samordning och samlokalisering mellan vårdcentraler och mödravård respektive barnhälsovård ska också utredas. Syftet är att kunna erbjuda en mer komplett första linjens vård samtidigt som det finnas samordningsvinster för såväl patienter som verksamheter. Primärvården behöver få resurser för att för att bättre kunna möta den ökande psykiska ohälsan.

Vårdcentraler som uppnår en högre kompetens kring hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande vård och som också inkluderar särskilda insatser och aktiviteter, ska kunna omvandlas till hälsocentraler. En norm för vad som ska uppnås för att bli hälsocentral ska fastställas. Primärvårdens ansvar för vården av våra äldre ska utvecklas och vi vill genomföra försök med Äldrevårdscentraler.

Patienternas möjlighet att välja läkare och vårdinrättning inom primärvårdens område kommer även framöver att vara en av grunderna för patienternas rättigheter.

Landstinget kommer under överskådlig tid behöva privata utförare inom primärvården för att klara av att erbjuda hälso- och sjukvård i rimlig tid.

Landstinget ska:

- Utveckla primärvårdsuppdraget liksom ersättningssystemet
- Låta behovet styra nya etableringar
- Säkerställa att det öppnas en vårdcentral i Stenhagen
- Undersöka möjligheten att det etableras en landstingsdriven vårdcentral i Bålsta
- Genomföra försöksverksamhet med Äldrevårdscentraler
- Låta vårdcentraler utvecklas till hälsocentraler

Psykiatri

Med ökad tillgänglighet har också tillströmningen av patienter till psykiatrin ökat. Även en ökad tillgänglighet inom primärvården har resulterat i fler remisser till psykiatrin. Samarbete och tydligare ansvarsförhållanden mellan primärvård och psykiatrin behöver därför utvecklas om primärvården ska klara en större andel patienter. Psykiatrin behöver utveckla nya arbetsmetoder för att hantera en situation med brist på framför allt psykiatriker. Det gäller såväl den slutna och sjukhusbaserade vården som insatser i öppenvården. Vi vet att psykisk ohälsa kan leda till psykisk sjukdom, därför är det förebyggande arbetet viktigt. Särskilt viktigt blir det att tidigt fånga upp barn och unga med psykisk ohälsa och då krävs ett fördjupat samarbete med kommunerna för att stärka barnperspektivet, förbättra omhändertagandet och öka kunskapen kring psykisk ohälsa. Inför 2016 ska en handlingsplan för att förebygga, hantera och behandla patienter med psykisk ohälsa tas fram. Även missbruks- och beroendevården behöver ses över och förstärkas i syfte att minska bruket och beroendet av droger. I ett utvecklat vårdprogram bör också ett sprututbytesprogram i samarbete med Uppsala kommun ingå som en förebyggande smittskydds- och hälsoåtgärd för en grupp som har hög risk att smittas av kroniska sjukdomar.

Landstinget ska:

- Ta fram en handlingsplan för arbetet mot psykisk ohälsa inför 2016
- Ta fram ett vårdprogram för missbruksvården där sprututbytesprogram ska kunna ingå

Folkhälsa

En förbättrad folkhälsa och förbättrade levnadsvillkor är något som gagnar såväl hela samhället som alla individer. De omständigheter som mest påverkar hälsan ligger oftast utanför landstingets direkta verksamhet. Utbildning, arbete, sysselsättning, bostad och social status, men även kön har betydelse. Genom landstingens regionala ansvar finns möjligheter att i samverkan med andra aktörer sätta fokus på de förutsättningar som leder till en ökad folkhälsa.

Landstinget har överlämnat uppdraget och resurserna för det regionalt övergripande folkhälsoarbetet till Regionförbundet Uppsala län. Detta uppdrag behöver förtydligas och en aktuell länsövergripande folkhälsoplan ska tas fram med prioriterade områden. Landstinget ska ta fram en egen policy och handlingsplan kring folkhälsoarbetet som tydliggör ambitionen och ansvaret för folkhälsoinsatserna inom landstingets olika verksamheter. För det arbetet behövs samhällsmedicinsk kompetens men även kunskap om ekonomiska effekter och beräkningar inom detta område.

Särskilt viktigt är barn och ungas hälsa. Landstinget behöver fördjupa samarbetet med kommunernas elevhälsovård. Vi ska undersöka möjligheten att ansöka om ett pilotprojekt hos regeringen där landstinget tar ett större ansvar för skolhälsovården. Ett annat prioriterat område är att utveckla och förstärka tidiga insatser mot psykisk ohälsa. Barns hälsa påverkas redan i fosterstadiet, föräldrarnas hälsotillstånd och levnadsvanor har stor betydelse för den fortsatta utvecklingen. Vi vill utveckla metoder för att på ett strukturerat sätt arbeta med dessa frågor, här kan den verksamhet som startas i Västerbottens läns landsting vara en förebild.

Länets vårdcentraler ska få utvidgade uppdrag med bland annat förebyggande verksamhet. Hälsoundersökningar kopplade till utvecklade hälsosamtal ska erbjudas länsborna för både äldre och medelålders, genom ett tilläggsuppdrag med särskild ersättning. Vårdcentraler som uppnår en högre kompetens kring hälsofrämjande/sjukdomsförebyggande vård och som också inkluderat särskilt angivna åtgärder och aktiviteter på området, ska kunna certifieras som hälsocentraler.

Tillgång till natur, kultur och fysisk aktivitet är viktiga delar i det hälsofrämjande arbetet. Landstinget som delägare av Upplandsstiftelsen ska driva på arbetet med att göra naturen mer tillgänglig och för fler. Evidensbaserade metoder för kultur och fysisk aktivitet för patienter, i grupper eller enskilt, eller för allmänheten i förebyggande syfte ska kunna användas i detta arbete. Det ska också bli möjligt att liksom fysisk aktivitet även kunna förskriva kultur/natur på recept.

Landstinget ska:

- Inrätta Idrottsbibliotek i nära samverkan med kommunerna.
- Ta initiativ till en ny länsövergripande folkhälsoplan
- Ta fram en folkhälsopolicy och en handlingsplan för förbättrad folkhälsa
- Ta fram kriterier för hälsocentraler
- Verka för att starta ett pilotarbete med att utveckla en bättre och jämlikare elevhälsovård

Rehabilitering

En väl fungerande rehabilitering är en förutsättning för att människor ska kunna återgå till ett så normalt liv som möjligt efter en sjukdom eller olycka. En väl fungerande rehabilitering räddar många bra levnadsår kan till jämförelsevis liten kostnad för personer som drabbats av trauma, exempelvis stroke. Vidare krävs det krafttag gällande den livslånga rehabiliteringen för kroniskt sjuka. Inom svensk hälso- och sjukvård har rehabiliteringen länge haft låg status vilket försvärat en bra utveckling av rehabiliteringsfunktionen. Vi vill därför införa en samordnad, teambaserad, resursstark rehabiliteringsverksamhet.

Landstinget ska göra en översyn för att stärka rehabiliteringen och få en fungerande ”vårdkedja” mellan sjukhusnivå och primärvårdsnivå och stärka samverkan med kommunerna. Äldres rehabiliteringsbehov behöver särskilt uppmärksammas för att kunna få en så bra övergång mellan landstingets och kommunernas ansvar.

Landstinget ska:

- Inrätta ett rehabiliteringscentrum i Uppsala läns landsting
- Göra en översyn av rehabiliteringen för att stärka samverkan mellan sjukhusvård, primärvård och kommunernas ansvar

Forskning och utveckling

Vår utmaning är att sätta forsknings- och utvecklingsfrågorna i fokus för att nå målen i den Regionala utvecklingsstrategin. Inom en så kunskapsintensiv verksamhet som hälso- och sjukvård spelar forskning och utveckling en central roll. Uppsala universitet ansvarar förutom för utbildning av flertalet vårdprofessioner och forskning inom dessa områden även för att utveckla en stark profil mot innovationer mot det som brukar kallas Life Science.

Landstinget har tagit fram en ”Strategisk plan för forskning och innovation” vilken i stora delar är välformulerad och innehåller goda förslag till hur detta mål ska kunna nås. En central förutsättning för att lyckas med genomförandet, är att säkra tillgången till ett tillräckligt stort patientunderlag. Ett direkt hot är däremot den fragmentisering som vårdvalssystemen ger upphov till. Denna utmaning hanterar vi genom åtgärder kopplade till vårdvalssystemen.

Ett område som den strategiska planen inte behandlar men som har stor betydelse för forskning och utveckling är utbildningsfrågorna. Dessa frågor bör hanteras av det utskott under LS som får ansvar för forsknings-, utvecklings- och utbildningsfrågorna.

Landstingets hantering och interna finansiering av AT- och ST-platser behöver ses över för att öka antalet platser och underlätta placeringar och sidoutbildningar i syfte att stärka landstingets varumärke och få fler läkare och specialister att stanna kvar i verksamheten.

Landstinget ska:

- Stärka arbetet inom Forskning och Utveckling, bland annat genom att även knyta samverkan med Universitetens utbildningsfrågor till FoUU-utskottet
- Utifrån den strategiska planen ska det tas fram en mer konkret handlingsplan för arbetet med FoUU-frågor
- Se över AT- och ST-verksamheten och öka antalet platser.

Jämlik och jämställd vård

En jämlik hälso- och sjukvård är en central utgångspunkt i hälso- och sjukvårdslagen. Sjukvården ska präglas av en god kvalitet och hög tillgänglighet oberoende av socioekonomiska eller andra faktorer. Det är patienter med störst behov som ska prioriteras. För detta krävs ett tydligt politiskt ledarskap.

Hälsan skiljer sig mellan olika grupper i samhället, mellan olika delar av länet och mellan kvinnor och män och här utgör ”Liv och hälsa” ett viktigt underlag. Även hälso- och sjukvårdens insatser kan skilja sig mellan grupper eller mellan män och kvinnor. Det finns alltså stor anledning att synliggöra både ohälsans strukturer som omotiverade skillnader vad gäller sjukvårdens insatser. ”Öppna jämförelser” ska tillsammans med egna uppföljningar analyseras och insatser göras för att säkerställa att vård ges på lika villkor. Det gäller även

uppföljning och utvärdering av köpt vård. Könsuppdelad statistik är ett viktigt verktyg för att säkra en jämställd vård.

Bemötande och värdegrundsfrågor ska omfatta en ökad jämställdhet, kulturell och religiös inkludering samt funktionsnedsattas förutsättningar och perspektiv i vården. Folkvandvårdens kliniker är HBTQ-certifierade och lasarettet i Enköping har startat ett sådant arbete. Det är viktigt att fler verksamheter blir certifierade för att öka kunskapen om hur sexuell läggning kan påverka/påverkar bemötande och behandling, samtidigt som en certifiering bidrar till en ökad generell kunskap om diskriminering. Vårdcentraler ska HBTQ-certifieras och stimulansmedel för detta ska kunna avsättas.

Med den internationella oron följer ökande flyktingströmmar till Sverige. Detta ställer krav på hälso- och sjukvården som ska erbjuda hälsoundersökningar/-samtal till asylsökanden och verksamheten behöver anpassas till behoven. Det innebär även krav på ökad kunskap om flyktingars särskilda risker för ohälsa, nu och senare i livet. Hälsan har en stor betydelse för integrationen och landstinget behöver samarbeta mer med Arbetsförmedlingen, kommunerna och med frivilligorganisationerna för att tidigt få in hälsoperspektivet i mottagandet. Det gäller även för anhöriginvandring, kommunplaceringar och ensamkommande barn. Bildandet av ett transkulturellt centrum är viktigt för att samla och utveckla kompetens inom migrationshälsa men också viktigt för att samla resurserna för insatser mot ohälsa. Patientavgifter ska först och främst vara styrande för vart patienterna väljer vård och inte primärt en intäktskälla för landstinget. Patientavgifterna ska upplevas som rättvisa och rimliga. Högkostnadsskydden innebär ett kostnadstak för patienter med stora vårdbehov och ska samordnas för att enskilda patienter inte ska drabbas av kumulativa effekter.

Landstinget ska:

- Följa upp och åtgärda olikheter i hälsans strukturer och olikheter i vårdens insatser
- Statistik ska, så långt det är möjligt och relevant, vara könsuppdelad
- Primärvården ska HBTQ-certifieras
- Hälsoinsatser för asylsökande och övrig invandring ska förbättras
- Ett transkulturellt centrum ska bildas
- Patientavgifterna och högkostnadsskyddet utreds inför 2016 års budget

Patientmat

Majoriteten är överens om att det skall genomföras en ny och fördjupad utredning om Akademiska sjukhusets patientmat. Syftet är att säkerställa en god kvalitet och stor flexibilitet. Såväl höga hygien- som säkerhetskrav ska också gälla och utgångspunkten är att vi ska sätta patienten främst och se maten som en väsentlig del av vården. Den nya tillagningen av mat ska innebära att högre miljömål kan uppnås.

Utredningen ska vara förbehållslös och grundlig. Fokus ska vara att hitta det produktions- och distributionssätt som skapar bästa möjliga patientnytta. En bra måltidsupplevelse och god nutrition ska särskild uppmärksammas i utredningen. Utredningen ska genomföras med hög kompetens och professionalitet. Tidigare beslut i Produktionsstyrelsen om produktions- och distributionssätt upphävs i väntan på utredningens resultat. Kostnadsnivån och ekonomiska konsekvenser för de olika metoderna ska också tydligt belysas.

Landstinget ska:

- Genomföra en fördjupad studie kring matproduktionen för Akademiska Sjukhuset.

KOLLEKTIVTRAFIK

Kunskapsregionen Uppsala behöver en väl fungerande kollektivtrafik för att kunna utvecklas på ett positivt sätt. Människor behöver kunna resa mellan hemmet och arbete eller utbildning eller resa till fritidsaktiviteter på ett enkelt och smidigt sätt. Man ska kunna lita på att kollektivtrafiken fungerar.

De övergripande målen för vårt arbete med att utveckla kollektivtrafiken, är dels att fördubbla antalet som reser med kollektivtrafiken fram till 2020 och dels det mer utmanande att fördubbla andelen av det totala resandet. Detta är viktigt såväl ur miljöperspektiv som för att våra städer och tätorter, likväl som landsbygden ska kunna utvecklas positivt.

Sedan 2012 har landstinget ansvar för all kollektivtrafik i landstinget och fortfarande återstår en del arbete med att samordna till exempel region- och stadstrafik. Sedan våren 2014 har vi ett gemensamt länskort för kollektivtrafiken som berättigar till att åka obegränsat i hela länet samt i vissa fall över länsgränsen i den trafik som UL själva ansvarar för. En grundläggande princip var att det skulle bli enkelt och tydligt. Man kan också köpa ett tillägg för att åka med UL/SL-pendeln över länsgränsen och i hela det systemet. Detta skapar i grunden bra förutsättningar för att utveckla och förstärka det samlade utbudet av kollektivtrafik och förbättra för resenärerna. Vi måste noggrant följa upp och analysera utvecklingen av resandet och vilka effekter införandet av den nya biljettstrukturen får.

För att få fler att åka kollektivt kommer vi att ta initiativ till att lösa problemen som finns med att köpa enkelbiljetter för resor över länsgränsen mot Stockholm. Vi vill också förbättra möjligheterna för olika grupper att resa kollektivt, genom att bredda seniorrabatten så att den omfattar även förtids- och sjukpensionärer. Studenter och pensionärer ska ha rabatt på enkelbiljetter och månadskort. Barn 0-11 år ska få åka gratis i sällskap med en betalande vuxen. Vi vill införa ett 24-timmarskort för resande inom både UL och SL, utreda införandet av ett 90-dagarskort samt se över zonindelningen för enkelbiljetter inom länet. Från och med trafikåret 2016 sänks länskortet till 500 kr.

Trafiken måste planeras smartare än idag och resurserna användas effektivare. Även om vi har flest trafik kilometer per innevånare av alla län, är till exempel 84 % av platserna i regionbusstrafiken tomma. Det ska genomföras en ordentlig genomlysning av all trafik i länet för att få underlag att fatta beslut om en rationellare, smartare och effektivare kollektivtrafik. Vi vill se över möjligheten att öka andelen anropsstyrd trafik och samordna regionbussarna med stadsbuss/tätortstrafik, så att man inte kör bussar parallellt med varandra. I vissa fall kan en annan typ av mindre fordon vara aktuellt, då de är billigare i inköp och drift samt bättre för miljön.

Vi kommer att träffa alla entreprenörer som idag har uppdrag att köra trafik på uppdrag av Landstinget i Uppsala län för att med dem diskutera hur vi gemensamt kan bidra till en bättre trafik.

Vi kommer också att ta initiativ för att kollektivtrafiken i länet ska ta steg mot att bli fossilfri. Då krävs också ett intensifierat arbete med att bygga infrastruktur för detta. El är framförallt funktionellt i stadsmiljö och tätorter, medan det på långa sträckor behövs andra drivmedel som komplement.

Bygandet av nya bussdepåer har skyndats på och vi ser en överhängande risk för onödigt höga kostnader. Innan vi går vidare med konkreta planer, behöver vi en samlad redogörelse över bland annat ekonomiska och miljökonsekvenser innan vi kan ta slutlig ställning.

Uppsala växer snabbt och vi måste hitta nya lösningar för stadstrafiken för att skapa en bra miljö och förutsättningar för ett smidigt och enkelt resande. Långsiktigt kan spårvagn i vissa lägen vara en lösning. Den utredning som nyligen presenterats är ett bra underlag, men vi måste arbeta vidare och fördjupa oss ytterligare

innan slutgiltig ställning kan tas. Spårvagn kommer heller inte att täcka hela behovet av kollektivtrafik i stadsmiljön, men väl kunna ersätta buss på vissa sträckor. Som komplement till det vill vi även utreda införandet av trådbuss i vissa delar av stadstrafiken.

I nära samverkan med Uppsala kommun måste det ske en översyn av framkomlighet för stadsbussarna i Uppsala. Det är viktigt att det är smidigt att åka kollektivt.

Landstinget ska:

- Sänka kostnaden för länskortet till 750kr per månad i ett första steg och till 500 kr från och med 2016.
- Noggrant följa upp, analysera och utvärdera effekterna av det nya länskortet för kollektivtrafik i syfte att skapa ett underlag för eventuell förändring i strukturen från 2016.
- Uppdra till Kollektivtrafikförvaltningen att göra en ordentlig genomlysning av all kollektivtrafik i länet, i syfte att åstadkomma en rationellare och effektivare trafik
- Uppdra till Kollektivtrafikförvaltningen att skyndsamt utreda och ta fram förslag till målgruppsanpassade rabatter enligt beskrivning ovan
- I nära samverkan med Uppsala kommun genomföra en utredning av stadsbussarnas framkomlighet
- Genomföra en fördjupad studie kring eventuell spårvagnsutbyggnad och trådbuss i Uppsala
- Se över kostnaden för byggnation av bussdepåer samt konsekvenser för miljön, framkomlighet, leverans av biogas, infrastruktur för el osv.
- Ta fram en strategi för hur kollektivtrafiken kan göras fossilbränslefri

INFRASTRUKTUR

Allt fler pendlar allt längre sträckor till och från arbete och studier, dessutom ofta över länsgränserna. En stor del av det pendlandet sker på räls vilket är ett statligt ansvar. För att kollektivtrafiken ska fungera smidigt och rationellt för medborgarna, är vi alltså beroende av statliga åtgärder och insatser som del i det samlade utbudet av kollektivtrafik. Därför är det också angeläget att vi har en nära samverkan med statliga aktörer och aktivt arbetar gentemot den statliga nivån för att förbättra trafiken. Det handlar om ett ökat underhåll så att tågen både kan gå och komma fram i tid och om en utbyggnad av fyrspar hela vägen mellan Uppsala och Stockholm för att kapaciteten ska vara tillräcklig.

En annan mycket viktig del för medborgarna i vårt län är att vi slår vakt om samtliga de fjärrtågsstopp vi idag har i vårt län. Det bidrar till ett brett utbud av resandemöjligheter. Vi vill också utöka antalet tågstopp på Dalabanan med nya stationer i Vänge, Järlåsa, Vittinge och eventuellt Librobäck.

Vår region ansvarar, genom regionförbundet, för en del av de pengarna och fattar där beslut i Länstransportplanen om prioriteringar av hur de medlen ska användas. Vi vill skynda på utredningen av ny järnväg mellan Enköping och Uppsala. Den järnvägssträckningen skulle både förbättra trafiken på den sträckan och underlätta för de som pendlar mellan de båda städerna, men också bidra till att förstärka det nationella järnvägsnätet då all trafik inte skulle behöva gå via Stockholms central.

Vi är överens om att i det långsiktiga arbetet tydligt prioritera spårbunden trafik och dess förutsättningar. Dock ska ombyggnationen av väg 288 fullföljas av både säkerhets- och framkomlighetsskäl.

Vi är överens om följande prioriteringar:

- Byggnation av stationslägen i Vänge, Järlåsa, Vittinge och eventuellt Librobäck ska prioriteras under mandatperioden 2014-2018.

- Medel för byggnation av stationsläge i Bergsbrunna och Alsike harmoniseras med den statliga utbyggnaden av fyrspar på järnvägen mellan Uppsala och Arlanda.
- Medel till förbättringsåtgärder på väg 288 ligger kvar enligt antagen plan.
- I nästa revidering av länstransportplanen ska det nationella målet om att minska utsläppen av växthusgaser med 40 procent till år 2020 (med basår 1990) uppnås.
- Vi ska snarast möjligt genomföra en förstudie av järnväg mellan Enköping och Uppsala.

KULTUR OCH BILDNING

Ett starkt och fritt kulturliv är en viktig del av välfärden. Alla medborgare i Uppsala län skall ha samma tillgång och möjlighet till ett brett kulturutbud. Ett kulturlöst samhälle är ett historielöst samhälle. Kulturarvet måste hela tiden bevaras, vårdas, visas och tillgängliggöras för alla.

Alla länsbor ska ha möjlighet att fördjupa sina erfarenheter och vidga sina perspektiv genom att ta del av och delta i olika former av kulturyttringar. Särskild vikt ska läggas vid att nå nya grupper och att ge barn och ungdomar samt nya svenskar förutsättningar att delta i kulturlivet. Kultur bidrar också till förbättrad folkhälsa och kan vara en del av rehabiliteringen för vissa patientgrupper.

Prioriterade områden för kulturen ska vara ett ökat deltagande i kulturlivet, utveckling av kulturlivet med särskilt fokus på barn och unga samt en ökad samverkan mellan kultur och andra samhällsområden. Målet är att skapa en god livsmiljö och ett utvecklat och mångsidigt kulturliv för länets befolkning. Kulturen kan i dess olika uttrycks sätt med fördel nyttjas i folkhälsoarbetet.

Ett annat prioriterat område för kulturnämnden är folkbildningen. Landstingets egna Wiks folkhögskola inklusive Uppsala folkhögskola, dels Biskops-Arnö samt studieförbunden. Deras bredd, frihet i lärandet och utvecklingen av det egna skapandet gör dem till en viktig del av utbildningssystemet. Deras särskilt engagerande pedagogik har visat sig kunna nå väldigt goda resultat. Folkhögskolans allmänna linje ger unga människor möjlighet att ta examen motsvarande gymnasieexamen vilket ger framtidstro och en väg som leder till arbete och utbildning.

Landstinget ska:

- Ge Kulturnämnden förutsättningar att förverkliga den regionala kulturplan som fastställts av landstingsfullmäktige.
- Ge folkbildningen bättre förutsättningar att vara en del av det livslånga lärandet.

MILJÖ OCH NATURVÅRD

Tillgång till natur, kultur och fysisk aktivitet är viktiga delar i det hälsofrämjande arbetet. Upplandsstiftelsen är en viktig aktör som genom sitt arbete med naturvård, friluftsliv och naturskola bidrar till ett friskare län. Upplandsstiftelsen ska öka inköpen av skyddsvärd mark

Landstinget som delägare av Upplandsstiftelsen ska intensifiera arbetet med att göra naturen mer tillgänglig för allmänheten och människor med funktionshinder, som en del i det strategiska folkhälsoarbetet. Det ska utvecklas metoder för att använda natur, kultur och fysisk aktivitet för patienter, i grupper eller enskilt, eller för allmänheten i förebyggande syfte. Det ska också bli möjligt att liksom fysisk aktivitet även kunna förskriva kultur/natur på recept. På så vis får Upplandsstiftelsen ett bredare uppdrag än idag.

Som grund för verksamheten ligger den långsiktiga verksamhetsplan som Upplandsstiftelsens styrelse fastställt. Under mandatperioden 2014-2018 är Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet överens om att utöka Upplandsstiftelsens budget, dels genom den årliga uppräknings av medlemsavgiften, dels

genom extra anslag från landstinget för riktade folkhälsosatsningar. I och med färdigställandet av nytt parkeringshus på Akademiska kommer en pendel mellan resecentrum och sjukhuset inrättas och en höjning av personalens parkeringsavgifter att genomföras.

Landstinget ska:

- Säkerställa att Upplandsstiftelsens budget ökas varje år under mandatperioden för att de ska klara sitt utökade uppdrag
- Bredda Upplandsstiftelsens arbete med ett folkhälsouppdrag från landstinget.
- Se över resepolicy och sjukresereglementet så att de blir miljövänligare och klimatsmartare
- Höja avgifterna för personalparkeringen vid Akademiska sjukhuset så att det kostar 15kr per timme eller 50kr för heldag att parkera där (kl 08-17) från det att parkeringshuset är klart. Motsvarande höjning sker på periodkort.
- Inrätta en pendelbuss mellan resecentrum och Akademiska sjukhuset
- Utredda investeringar i förnybar energi
- Arbeta för att regionförbundet får ett tydligt uppdrag att arbeta med klimatanpassning

PERSONAL- OCH ARBETSGIVARPOLITIK

Kompetensförsörjning på såväl kort som lång sikt är helt avgörande för landstingets förmåga att erbjuda en vård av god kvalitet. Patientsäkerhet och god kvalitet i vården är starkt beroende av de arbetsvillkor som råder för personalen. Den yttersta politiska ledningen har ett stort ansvar för en aktiv och ändamålsenlig arbetsgivar- och personalpolitik.

Landstinget ska ha ändamålsenliga och systematiska aktiviteter för att säkerställa att lagar, föreskrifter och kollektivavtal inte bara följs i formell mening, utan också på ett aktivt sätt bidrar till utvecklingen av verksamheterna. Det systematiska arbetsmiljöarbetet och de anställdas delaktighet ska vara en levande del i genomförandet av dagens uppdrag och i planering och utveckling. Det är närmast överordnad chef som ansvarar för att kompetens finns och som ska delegera arbetsuppgifter till underordnad chef. Därför ställs krav på chefer på alla nivåer att ha god kunskap om lagar och regler men också kunna ställa krav på stöd i sitt eget ledarskap.

Landstinget ska kännetecknas av trygga och säkra anställningsförhållanden. Samtidigt ska det vara tillåtet, och ibland önskvärt, att inom landstinget prova på andra arbetsuppgifter. Det ska vara väl reglerat för de som innehar forskningstjänster med två arbetsgivare. Heltid ska vara en rättighet för den som vill och utgöra grunden för nya och utannonserade tjänster. Schemaläggningar och arbetsförhållandena ska göra det möjligt att orka arbeta heltid och ge möjlighet till tillräcklig återhämtning. Allmän visstidsanställning ska bara finnas i undantagsfall och efter godkännande av de fackliga organisationerna. Övertid/mertid ska systematiskt övervakas och målsättningen ska vara att minska behovet av beordrad övertid/mertid och om möjlig omvandla extratid till fasta anställningar.

Vid nyanställningar och planering av nya tjänster ska alltid möjligheten att anställa människor med funktionsnedsättningar särskilt beaktas. Vid sjukdom/arbetsoförmåga ska tidiga insatser göras för att underlätta återgång till arbetet. Vid längre sjukskrivningar ska kontakt hållas med den sjukskrivne och möjligheten till uppsägning på grund av sjukdom kan prövas först när det är säkerställt att den anställda inte inom överskådlig tid kan komma tillbaka till ordinarie arbete eller andra arbetsuppgifter inom landstinget. Sjuklönekostnader ska synliggöras och ses som tillgängliga resurser. Friskvård ska uppmuntras och det ska utredas på vilket sätt landstinget som arbetsgivare kan bidra.

Det behövs en ny lönestrategi för att nå jämställda och rättvisa löner och som säkerställer en löneutveckling för alla. Lönekartläggningar och arbetsvärderingar ska regelbundet genomföras och utgöra grunden för att ta fram en önskad lönebild. Osakliga löneskillnader ska omedelbart undanröjas. Nya kunskaper som också medför nya arbetsuppgifter ska också innebära en ny löneförhandling. Bonuslönesystemet, som aldrig blivit av i praktiken, ska avskaffas liksom möjligheten till löneväxling till personbil eller högre tjänstepension.

Kompetensutvecklingen ska systematiseras och omfatta all personal. Även finansieringen av utvecklingsinsatser kan behöva systematiseras på en mer övergripande nivå.

För att klara behovet av specialistutbildningar, t ex av sjuksköterskor, behöver landstinget kunna erbjuda utbildningsanställningar med lön. I ett inledningsskede kan det ske inom de största bristområdena, men på sikt ska det vara en generell förmån. Landstinget måste också aktivt, tillsammans med utbildningsanordnare, arbeta för förbättrade utbildningar för undersköterskor och skötare.

Vid upphandlingar ska det ställas krav på verksamhetsövergång för personal, kollektivavtal eller motsvarande, meddelarfrihet och praktik och utbildningsplatser.

Landstinget är en arbetsgivare och ska uppträda som sådan. Samma villkor ska i princip gälla för landstingets alla anställda. Landstinget ska ha som mål att bli den bästa av arbetsgivare.

Landstinget ska:

- Ta fram en arbetsgivarpolicy som klargör inriktning och förhållningssätt i arbetet med anställningar, arbetstider, lönesättningar och sjukfrånvaro
- Ha ändamålsenliga styrdokument som tydliggör och systematiserar arbetet med arbetsmiljö och delaktighet
- Kartlägga behov av kompetensutveckling för all personal och systematisera genomförandet
- Inrätta en personalpool och vakansförmedling på Akademiska sjukhuset
- Utveckla samverkan med universiteten och skapa förutsättningar för forskningstjänster
- Ta fram en kravspecifikation för upphandlad verksamhet

STYRNING OCH LEDNING

Väljarna har tydligt röstat fram ett nytt politiskt ledarskap för landstinget, vilket förpliktigar till en ny inriktning. Det politiska ledarskapet handlar om att styra och leda genom dialog och förankring för att skapa förståelse och legitimitet för politiska beslut och inriktningsdokument. Det är så vi kan se resultat i form av följsamhet ute i verksamheterna, ett ökat engagemang och en större förändringsvilja hos personalen.

Vi ska lämna den beställar- och utförarmodell som landstinget har idag. Den efterfrågestyrd vård har brett ut sig på bekostnad av den behovsstyrda. Privatiseringarna och marknadsstyrningen har gjorts i en takt och på ett sätt som skadat förtroendet för sjukvården och tryggheten för patienterna som istället blivit ”kunder” på en marknad.

Det viktigaste styrinstrumentet är budgeten och vi vill förändra och utveckla uppdrags- och budgetprocessen inför 2016. I det avses allt från att ta fram de finansiella förutsättningarna och omvärldsanalys till dialoger med verksamheterna om behov och möjligheter, preliminära ramar och fastställande av uppdrag och ersättning.

Landstinget ska:

- I Landstingsstyrelsen i november besluta om att ta fram en ny uppdrags- och budgetprocess för 2016, vilken ska fastställas av Landstingsfullmäktige i februari 2015.
- Förbättra vårt arbete med upphandlingar, för att säkerställa att vi ställer långtgående krav på sociala, miljömässiga och andra villkor

Uppföljning och kontroll

I och med en rad förändringar i Kommunallagen kommer kravet på landstingens uppföljning och kontroll av privata vårdgivare att skärpas samt kravet för medborgarnas insyn i privat bedriven och offentligt finansierad verksamhet att öka. Mot den bakgrunden samt de brister i landstingets kontrollverksamhet som vi har noterat behöver vi utveckla landstingets kontrollfunktioner.

I strategin för vår uppföljning ska det anges vilka uppföljningar som ska ske under en längre tidsperiod. Indikationerna på vad som ska följas upp bör beslutas på strategisk nivå, det vill säga av den politiska ledningen. Uppföljning ska kunna ske oannonserat och oregelbundet samt genom en bredare uppföljning av berörd verksamhet.

Landstinget ska:

- Utveckla en kontrollfunktion som fokuserar på patientsäkerhet, kvalitet och kostnadseffektivitet i vården.
- Som en följd av lagstiftningen utveckla ett system för en mer aktiv uppföljning och kontroll av verksamheten.
- Upprätta en strategi för uppföljning av vårdgivares verksamheter
- Skapa ett så kallat Branschråd där våra externa vårdgivare finns med för att vi gemensamt ska kunna diskutera de utmaningar som ligger framför oss.

ORGANISATION

Vi är överens om att genomföra en organisationsöversyn i med huvuduppdrag att:

1. Till 2016 avskaffa beställar-/utförarmodellen och ersätta den med uppdragsstyrning
2. Se över såväl den politiska organisationen som förvaltningsorganisationen

Vi behöver stärka ledningen och styrningen genom att förändra och förbättra det politiska arbetet och synen på politikens möjligheter i vårt landsting. Genom dialog och kommunikation skapar vi förtroende och legitimitet för politiska beslut. Ett viktigt verktyg för god ledning och styrning samt ökad följsamheten och måluppfyllelse är en förstärkt granskning och uppföljning av kvaliteten och ekonomin i alla verksamheter, både privat och offentlig.

Det är inte praktiskt möjligt att avskaffa beställar-/utförarmodellen och ersätta den med en helt ny organisation och en ny lednings- och styrningsmodell redan vid årsskiftet 2014/2015. Detta främst eftersom det skulle innebära för stora förändringar på för kort tid för förvaltningarna och tjänstemannaorganisationen vilket skulle skapa onödigt osäkerhet och oro i verksamheterna. 2015 års vårdavtal och finansiering för förvaltningarna fastställs enligt nuvarande system av HSS. Dock måste arbetet med budgetprocess, uppdrag och finansiering för 2016 genomföras i enlighet med den lednings- och styrningsprincip vi vill ska gälla framöver. En fördjupad analys behövs för att få fram vilka styrelser, nämnder, utskott och beredningar som behövs för att organisationen ska fungera optimalt, samt hur deras ansvarsområden, uppdrag och relationer ser ut i förhållande till varandra. Detsamma gäller även hur tjänstemannaorganisation och ansvarsfördelning mellan förvaltningarna ska se ut och relation dem emellan. Några förändringar ser vi dock att vi kan genomföra i den politiska organisationen redan nu.

Länsdelsberedningar

De tre länsdelsberedningar som finns i dagens organisation avskaffas.

Utskott under Landstingsfullmäktige

Direkt under Landstingsfullmäktige finns tre utskott med 13 ledamöter i vardera, varav två är nya:

1. Demokrati, jämställdhet och integration
2. Äldre och funktionsnedsatta
3. Barn och unga.

Deras uppdrag är att fördjupa dialogen med medborgarna, brukarna, patienterna och anhöriga, samt att följa utvecklingen inom dessa områden genom omvärldsbevakning och analyser, fungera som remissinstans inom utskottens ämnesområden samt kunna ta initiativ till programarbete inom respektive område. De ska följa utvecklingen och samarbetet i de olika länsdelarna och med kommunerna, bjuda in till seminarier och dialogform inom sitt område samt återkoppla till landstingsfullmäktige.

Landstingsstyrelsen

Vi vill stärka Landstingsstyrelsens strategiska roll och funktion. Under Landstingsstyrelsen finns tre utskott:

1. Arbetsutskott (med ansvar även för strategiska investeringsfrågor samt finansfrågor)
2. Personalutskott
3. FoUU-utskott

De strategiska fastighets- och investeringsfrågorna flyttas till Landstingsstyrelsens AU. Landstingsstyrelsen får även det övergripande/strategiska ansvaret för Riks- och Regionvården och därmed avtalstecknande med andra landsting.

Landstinget ska:

- Genomföra en organisationsöversyn enligt ovan
- Stärka Landstingsstyrelsens strategiska ansvar
- Bredda Landstingsstyrelsens FoU-utskott till ett FoUU-utskott så att de även arbetar med angränsande Utbildningsfrågor
- Inrätta ett Personalutskott under Landstingsstyrelsen
- Avskaffa de tre Länsdelsberedningarna
- Inrätta två nya utskott under Landstingsfullmäktige enligt ovan.